

УДК: 378.14:796.071.4:796.5

Лариса Безкоровайна
ORCID iD 0000-0001-9502-9604

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму, докторант,
Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, 69063 м. Запоріжжя, Україна,
lvbeskorovaynaya@gmail.com

КОНЦЕПЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті обґрунтовано, що методологічну основу професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства складають підходи: системний, структурний, акмеологічний, діяльнісний, операціональний, прaksiологічний, компетентнісний, культурологічний, інформаційний, інноваційний, ціннісний, творчий, особистісний; загальнодидактичні (гуманізації і демократизації; науковості; систематичності, послідовності знань, умінь і навичок; свідомості; зв'язку теорії з практикою; активності; самостійності; наочності; ґрунтовності; доступності навчання, врахування індивідуальних особливостей студентів; емоційності навчання; поєднання колективного і індивідуального; духовності) і спеціальні (громадянськості, комунікативності, міждисциплінарності, багаторівневості, безперервності, атрактивності, полікультурності, соціальної актуальності, економічної доцільності, соціоморфності) принципи.

Ключові слова: *концепція, майбутній фахівець з туризмознавства; методологія; принципи навчання; професійна підготовка.*

Безкоровайна Лариса, 2017

Вступ. Оптимізація освітнього процесу професійної підготовки фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах є однією з актуальних і важливих питань сучасної професійної освіти. З'ясовано, що цю проблему на сьогодні ще не достатньо досліджено в теоретичному і методичному аспектах, що заважає повною мірою використовувати освітній потенціал вищої школи в Україні. За таких умов потребують дослідження, обґрунтування та розробки концепція і модель означеної

підготовки, з'ясування основних елементів структури професіограми майбутнього фахівця з туризмознавства, визначення та формулювання компонентів його готовності до здійснення професійної діяльності. Тож, вважаємо за необхідне проаналізувати окреслені питання більш ґрунтовно.

Метою статті обрано дослідження й обґрунтування концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.

Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах як педагогічна проблема. Першочерговим під час вивчення педагогічної системи означеної підготовки ми вбачали саме дослідження її законодавчих і наукових засад. Одним із таких опорних документів є Закон «Про Вищу освіту», яким встановлено принципи підґрунтя державної політики у сфері вищої освіти: сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; доступності вищої освіти; міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи; наступності процесу здобуття вищої освіти; державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності; державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів вищим навчальним закладам, що провадять таку діяльність; відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою (Закон «Про Вищу освіту», 2014).

Цим документом обумовлено також шляхи реалізації зазначеної політики, а саме: гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, бізнесу та держави з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави; збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення її якості; розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти протягом життя; визначення

збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб особи, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців; забезпечення розвитку наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та їх інтеграції з виробництвом; створення умов для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, забезпечення гарантії рівних можливостей щодо вибору місця роботи, виду трудової діяльності на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності з урахуванням здобутої вищої освіти й відповідно до суспільних потреб; запровадження механізмів стимулювання підприємств, організацій усіх форм власності до надання першого робочого місця випускникам вищих навчальних закладів (Закон «Про Вищу освіту», 2014).

Напрямами проекту Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. є: доведення структури освіти відповідно до потреб сучасної економіки та інтеграції України в європейський економічний та культурний простір; розроблення та запровадження нових стандартів вищої освіти на компетентнісній основі з урахуванням модельних стандартів євробакалаврів та євромагістрів; поступова відмова від стандартів вищої освіти; поетапне запровадження участі іноземних викладачів у навчальному процесі українських університетів (15% до 2017 р., 30% до 2020 р.); опанування вітчизняними викладачами новітніми інтерактивними, індивідуалізованими, командними та проектними навчальними технологіями; побудова до 2020 року академічного середовища з системою формалізованих та неформалізованих цінностей та культури, орієнтованих на якісно інший професійний етос у вищій школі (Проект Концепції розвитку освіти України, 2014), що важливо враховувати у професійній підготовці майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах.

На регіональному рівні визнано, що на сьогодні існують та посилюються значні диспропорції у розвитку територій області; механізми та інструменти управління розвитком регіону потребують удосконалення; зміни передбачають запровадження ефективного механізму координації дій обласної ради, державної адміністрації, органів місцевого самоврядування щодо мобілізації ресурсів,

забезпечення населення регіону якісними послугами, що відповідатимуть європейським стандартам; актуальною проблемою сучасності є формування готовності молоді й студентів до адаптації в умовах соціально-економічного життя (Стратегія розвитку Запорізької області, 2016). Встановлено завдання щодо створення умов для самореалізації найбільш активної частки молодого населення: вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці; розвиток лідерських і підприємницьких якостей; доступність до якісної освіти протягом життя як основи життєвого успіху особистості.

У сучасній педагогічній науці поняття «професійна підготовка» пов'язане з професійним навчанням й відображає процес оволодіння студентами знаннями, уміннями і навичками, необхідними для самостійної професійної діяльності: система професійного навчання, що має за мету прискорене придбання студентами навичок, необхідних для виконання певної роботи, групи робіт; процес оволодіння знаннями, уміннями і навичками, що надають можливість виконувати роботу в певній галузі діяльності (Іпполітова Н.В., 2013). Погоджуючись з автором, зазначимо, що підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності не вдовольняється лише оволодінням студентами процесуальною часткою професійної діяльності, вбачається необхідною також цілеспрямована діяльність з формування і розвитку професійно- й особистісно-значущих якостей, що забезпечують ефективність обраної професійної діяльності.

Поняття «педагогічної системи» визначається як певна сукупність взаємозв'язаних засобів, методів і процесів, необхідних для створення організованого, цілеспрямованого й свідомого педагогічного впливу на формування особистості з заданими якостями (Є.А.Шанц, 2012). Ми поділяємо думку ученої та розглядаємо професійну підготовку майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах як цілісну педагогічну систему, функціонування якої передбачає створення умов для розвитку особистості фахівця задля майбутньої туристичної діяльності.

До основних характеристик педагогічної системи професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства нами віднесено:

- оптимальність (вибір найбільш відповідних певним умовам і завданням елементів створення і функціонування системи);
- структурність (визначення компонентів, їх класифікація і систематизація);
- функціональність (визначення функцій компонентів, зв'язків, взаємозв'язків);
- інтегративність (результат об'єднання компонентів системи у цілісність на основі визначення складників, що її утворюють, та сприяють збереженню і функціонуванню системи взагалі).

Обґрунтування концепції, визначення методології дослідження, аналіз властивостей, компонентів, функціональних особливостей, взаємозв'язків елементів педагогічної системи професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства здійснювалось за допомогою педагогічних підходів: системного, структурного, компетентнісного, акмеологічного, діяльнісного, операціонального, прaksiологічного, культурологічного, інформаційного, інноваційного, ціннісного, творчого, особистісного. Розкриємо їх зміст і суть використання в роботі.

Вперше питання про доцільність використання системно-структурного аналізу проблеми навчання виникло на початку 70-х років з появою праці Ф.Ф. Корольова «Системний підхід і можливості його застосування в педагогічних дослідженнях», згодом приклади системного підходу до аналізу педагогічних явищ спостерігаються в роботах Т.А.Ільїної, А.Т.Куракіна, Л.І.Новікової та ін.

Зміст підходу, на думку учених Л.І.Божович, А.Н.Леонтьєва, С.Л.Рубінштейна та ін., які зробили вагомий внесок у розвиток питання системно-структурного підходу, полягає в тому, що особистість розглядається не як сукупність окремих психічних процесів, та її діяльність – не як сукупність окремих дій і операцій, а як цілісне утворення, що вміщує багато елементів, об'єднаних певними зв'язками.

Суть структурного підходу полягає в тому, що вчені, вивчаючи властивості особистості, об'єднували їх у групи (підструктури особистості). Структурний підхід до дослідження особистості уможливив вимірювати універсальні базові властивості і прогнозувати поведінку людини в максимально широкому колі можливих ситуацій (Л.І.Акатов, 2003). Важливим компонентом структурного підходу щодо професійної

підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства є модульність, і, застосовуючи цей підхід в нашій роботі, під структурою ми розуміємо не лише її конструкцію, а й складні взаємозв'язки між окремими її компонентами, властивостями, функціями.

Акмеологічний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства обрано нами з огляду на те, що він є одним із прогресивних і перспективних для сучасної вищої школи, суть його полягає у комплексному дослідженні й відновленні цілісності суб'єкта, коли його індивідуальні, особистісні й суб'єктно-діяльнісні характеристики вивчаються в єдності.

Особливість діяльнісного підходу полягає у роботі тих, хто навчається; викладач лише спрямовує її й підводить підсумок, надаючи точне формулювання встановленим алгоритмам дії (А.Д.Кириліна, 2015). Завдяки застосуванню цього підходу отримані в процесі професійної підготовки знання набувають у майбутніх фахівців з туризмознавства особистої значимості ні ззовні, а по суті.

Операціональний підхід – це спосіб вивчення явищ і подій, при якому вони описуються у вигляді впорядкованої послідовності ознак, вимірних характеристик, елементарних дій (Економіко-математичний словник, 2003). Тож, доки не окреслено функції, не мають сенсу зібрані емпіричним шляхом матеріали. Тому в нашому дослідженні визначення функцій зумовило пошук адекватних функціональним завданням способів-операцій і уможливило структурування змісту педагогічної технології визначеної нами педагогічної системи професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

Праксеологічний підхід є одним із понять економічної теорії, що необхідно знати сучасному керівникові для підвищення ефективності управління. Відповідно до нашої роботи, ми переконані, що діяльність майбутніх фахівців з туризмознавства, зокрема управлінська функція, має також праксеологічний аспект.

Застосування компетентнісного і культурологічного підходів здійснювалось з урахуванням того, що важливими показниками професійної підготовки фахівців з туризмознавства є професійна компетентність і професійна культура.

Вживання інформаційного підходу зумовлено теоретичним підґрунтям, зокрема працями Л.М.Хуторської, яка започаткувала основи інформаційної

педагогіки, і думку якої ми поділяємо, що загальна концепція інформації в педагогіці надає можливість замінити традиційну площину проблематики педагогічного дослідження навчального і виховного процесів проблематикою інформаційної діяльності при їх здійсненні.

Вибір інноваційного підходу викликаний тим, що поєднання інтенсивного і екстенсивного шляхів розвитку педагогічних систем надає можливість здійснювати інтегровані інновації, що будуються на різнопланових, різнорівневих педагогічних підсистемах та їх компонентах (А.В.Чеснокова, О.І.Ради́на, П.А.Пономарьов, 2013). Тож, підсилення елементів педагогічної системи професійної підготовки фахівців з туризмознавства новітніми технологіями підвищить її загальну ефективність.

Вибір ціннісного підходу зумовлений тим, що змістовну складову спрямованості особистості, її ставлення до навколишнього середовища, до людей і до себе, обумовлює система ціннісних орієнтацій, що демонструє значущість соціальних, культурних, моральних, освітніх цінностей, відображуючи ціннісне ставлення студентів до дійсності, і є найважливішим компонентом їх активності.

Як відзначає О.А.Листопад, проява творчого підходу в сучасній світовій професійній освіті є соціальною потребою суспільства, необхідною умовою його розвитку й прогресу. Ми погоджуємось із автором і вважаємо, що важливим завданням професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства є орієнтація саме на розвиток їх творчої, самостійної активності, здатності до соціальної мобільності, готовності адаптуватись до суспільних і професійних змін.

Особистісний підхід передбачав створення умов для повноцінного розвитку в процесі професійної підготовки таких функцій особистості майбутнього фахівця з туризмознавства, як: здатність до вибору, рефлексії; вміння знаходити сенс та оцінювати власне життя; творчість; відповідальність; самостійність; автономність.

Методологічну основу педагогічної системи професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства складають загальні дидактичні принципи: свідомості й активності; наочності; поступовості і систематичності знань; вправ та міцного оволодіння знань і навичок (Я.Коменський, 1875).

Зважаючи на особливості нашого дослідження, ми враховували також

принципи, що висловлено в Гаазькій декларації з міжнародного туризму:

1. Якість туризму як міжособистісної діяльності залежить від якості послуг, що надаються, тому освіта і навчання фахівців в галузі туризму є вкрай важливими для туристичної індустрії та розвитку туризму.

2. У зв'язку з цим повинно бути вжито ефективних заходів з:

- підготовки окремих осіб для подорожей і туризму, зокрема шляхом включення туризму в навчальні плани шкіл і вищих навчальних закладів;
- підвищення престижу туристичних професій та заохочення в першу чергу молоді до вибору кар'єри в галузі туризму;
- створення мережі навчальних закладів, здатних надавати не лише навчання, а й освіту в галузі туризму на основі стандартизованого на міжнародному рівні навчального плану, який полегшив би взаємне визнання дипломів і обмін туристичним персоналом;
- сприяння, відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО в цій галузі, навчання викладачів, постійного процесу освіти і проведення курсів підвищення кваліфікації для всього туристичного персоналу та викладачів, незалежно від їх рівня;
- визнання важливої ролі засобів масової інформації в розвитку туризму.

Враховуючи окреслене, ми встановили принципи, на яких ґрунтується педагогічна система професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства:

- загальнодидактичні (гуманізації; демократизації; активності; науковості; систематичності, послідовності знань, умінь і навичок; свідомості; зв'язку теорії з практикою; самостійності; наочності; ґрунтовності; доступності навчання; врахування індивідуальних особливостей студентів; емоційності навчання; поєднання колективного і індивідуального; духовності; особистісного підходу);
- спеціальні (громадянськості, комунікативності, міждисциплінарності, багаторівневості, безперервності, соціоморфності, атрактивності, полікультурності, соціальної актуальності, економічної доцільності).

В ході дослідження встановлено, що професійна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства має важливе значення, а саме:

- соціальне (формування готовності студентів до організації доцільного

використання вільного часу людей, розвитку соціально-економічної інфраструктури, що сприяє міжрегіональному співробітництву країн, держав, народів);

- особистісне (полягає у духовному, моральному, інтелектуальному, психологічному і професійному розвитку, формуванні у свідомості студентів певних ідеалів, зразків поведінки, стилю життя);

- культурологічне (формування гармонійно розвиненої особистості з цілісним науковим світосприйняттям щодо ролі туризму в об'єднанні культури, підвищенні толерантності людей);

- гуманітарне (формування здібностей для вдосконалення особистості, розвитку творчого потенціалу, поширення виднокраю знань);

- політичне (полягає в усвідомленні, що професійна діяльність є важливим і дієвим засобом збереження миру у світі).

Обґрунтовуючи концепцію професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства, ми упевнились, що ця підготовка є цілісною педагогічною системою, побудованою на основі комплексного підходу щодо проектування змісту, злагодженого поєднання традиційних і сучасних комп'ютерно орієнтованих методів й засобів навчання, звичайних та дистанційних форм організації освітнього процесу; особистісного підходу, що забезпечує всебічний розвиток студентів та поетапне формування їх готовності до професійної діяльності відповідно до індивідуальних можливостей, здібностей, особистісних якостей, академічних здобутків.

Висновки. Отже, методологічну основу професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства складають: системний, структурний, акмеологічний, діяльнісний, творчий, операціональний, прaksiологічний, компетентнісний, культурологічний, інформаційний, інноваційний, ціннісний, особистісний підходи; загальнодидактичні (гуманізації; демократизації; науковості; систематичності, послідовності знань, умінь і навичок; свідомості; зв'язку теорії з практикою; активності; самостійності; наочності; ґрунтовності; доступності навчання; врахування індивідуальних особливостей студентів; емоційності навчання; поєднання колективного й індивідуального; духовності; особистісного підходу) і спеціальні (громадянськості, атрактивності, комунікативності, міждисциплінарності,

багаторівневості, безперервності, полікультурності, соціоморфності, соціальної актуальності, економічної доцільності) принципи. Перспективи подальших робіт вбачаємо у вивченні інших аспектів оптимізації досліджуваної підготовки.

Література

1. Акатов Л.И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья. Психологические основы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 368 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dou4sun.ru/files/File/biblioteka_akatov.pdf
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Кириллина А.Д. Научно-методическая разработка «сущность деятельностного подхода в образовательном процессе». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xn----8sb3aemcew1d.xn--plai/sushhnost-deyatelnostnogo-podhoda-v-obrazovatelnom-protsesse/>
4. Літвінова-Головань О.П. Аналіз підготовки фахівців з дозвільної анімації в сучасних вищих навчальних закладах України / О.П. Літвінова-Головань, Л.В. Безкоровайна // Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, 2 (13). Мелітополь, 2014. – С. 333-339. DOI: <http://dx.doi.org/10.7905/нвмдпу.v0i13.953>
5. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/home/2010-12-22-00-05-45/2-events/571--2015-2025-.html>
6. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/article/2245/proekt-strategiji-regionalnogo-rozvitku-zaporizkoji-oblasti--na-period-do-2020-roku.html>
7. Хуторская Л.Н. Информационная педагогика // Интернет-журнал «Эйдос». – 2002. – 25 августа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/2002/0825.htm>.
8. Чеснокова А.В., Радина О.И., Пономарев П.А. Инновационные методы в педагогике как инструмент повышения квалификации современных кадров в сфере сервиса. // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 1.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8224> (дата обращения: 30.11.2016).
9. Шанц Е.А. Професійна підготовка студентів ВНЗ як цілісна педагогічна система [Текст] / Е.А. Шанц // Теорія і практика освіти у сучасному світі: матеріали міжнар. наук. конф. – СПб.: Реноме, 2012. – №3 – С. 383-386.
10. Экономико-математический словарь: Словарь современной экономической науки. – М.: Дело. Л.И. Лопатников. 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economic_mathematics.academic.ru/3065/
11. Ян Коменский. Великая дидактика. – СПб: Типография А. М. Котомина, 1875. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikisource.org/wiki>

КОНЦЕПЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ТУРИЗМОВЕДЕНИЮ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Бескоровайна Лариса, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры туризма,
докторант, Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, 69063 г. Запорожье,
Украина, lvbeskorovaynaya@gmail.com

В статье обоснована методологическая основа профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмовеждению, которую составляют подходы: системный, структурный, акмеологический, деятельностный, операциональный, прaksiологичний, компетентностный, культурологический, информационный, инновационный, ценностный, творческий, личностный; общедидактические (гуманизации; демократизации; активности; научности; систематичности, последовательности знаний, умений и навыков; сознания; связи теории с практикой; самостоятельности; наглядности; основательности; доступности обучения, учет индивидуальных особенностей студентов; эмоциональности обучения, сочетание коллективного и индивидуального; духовности) и специальные (гражданственности, междисциплинарности, многоуровневости, непрерывности, атрактивности, поликультурности, социальной актуальности, экономической целесообразности, социоморфности, коммуникативности) принципы.

Ключевые слова: концепция, будущий специалист по туризмовеждению; методология; принципы обучения; профессиональная подготовка.

THE CONCEPT TRAINING OF FUTURE MASTERS OF TOURISM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Beskorovaynaya Larisa, Ph.D of Pedagogical Sciences, associate Professor, Department of tourism, Doctoral Student, Zaporizhzhya National University, 66 Zhukovskogo str., 69600 Zaporizhzhya, Ukraine, lvbeskorovaynaya@gmail.com

The article substantiates that the methodological basis of professional training of future masters of tourism have an approaches: systemic, structural, acmeology, the activity, the operational, praxeology, competence, cultural, information, innovation, value, creative personality; and also, principles of general didactics (humanization, democratization, activity, scientific, systematic, knowledge of the sequence of skills, awareness, communication theory and practice, independence, clarity, thoroughness, availability of training, taking into account individual characteristics of students, emotional learning, a combination of collective and individual, spirituality) and special (citizenship, communication, interdisciplinary, multilevel, continuity, bustling, multicultural, social relevance, feasibility and socio morphic) principles teaching.

Also, the study found that the training of future masters of tourism is so important: social; personal; culturological; humanitarian; political. Substantiating the concept of training of future masters of tourism, we made sure that this training is holistic educational system that is based on an integrated approach to designing the content, harmonious combination of traditional and modern computer-oriented methods and teaching aids, and conventional forms of distance educational process; and personal approach that provides not only a comprehensive development of future masters of tourism, but the gradual formation of readiness for professional tourism activity according to individual capabilities, abilities, personal qualities and academic achievements.

Keywords: concept; future master in tourism studies; methodology; principles of teaching; professional training.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2017

Прийнято до друку 16.02.2017

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Zakon Ukrainy (2014) «Pro vyshchu osvitu» [The Law of Ukraine «On Higher Education»]. Available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (ukr).
2. Proekt Kontseptsii rozvytku osvity Ukrainy na period 2015-2025 rokiv. (2014) [Draft Concept of Education of Ukraine for the period 2015-2025 years.] Available at: <http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/home/2010-12-22-00-05-45/2-events/571--2015-2025-.html> (ukr).
3. Stratehiia rehionalnoho rozvytku Zaporizkoi oblasti na period do 2020 roku (2016) [Regional Development Strategy Zaporozhye region for the period 2020]. Available at: <http://www.zoda.gov.ua/article/2245/proekt-strategiji-regionalnogo-rozvitku-zaporizkoji-oblasti--na-period-do-2020-roku.html> (ukr).
4. Akatov L.I. (2003). Sotsialnaya reabilitatsiya detey s ogranichennymi vozmozhnostyami zdorovya [Social rehabilitation of children with disabilities]. M.: Vlosos. Available at : http://dou4sun.ru/files/File/biblioteka_akatov.pdf (rus).
5. Kirillina A.D. (2015). Nauchno-metodicheskaya razrabotka «Sushchnost deyatel'nostnogo podkhoda v obrazovatel'nom protsesse». [Scientific and methodical development of «the essence of the activity approach in the educational process»] Available at : <http://xn----8sb3aemcew1d.xn--p1ai/sushchnost-deyatelnostnogo-podkhoda-v-obrazovatel'nom-protsesse/> (rus).
6. Khutorskaya L.N. (2002). Informatsionnaya pedagogika [Information pedagogy]. Internet-zhurnal «Eydos». Available at: <http://www.eidos.ru/journal/2002/0825.htm>. (rus).
7. Litvinova-Holovan' O.P. (2014). Analiz pidhotovky fakhivtsiv z dozvil'noyi animatsiyyi v suchasnykh vyshchykh navchal'nykh zakladakh Ukrayiny. [Analysis training with animation in modern ukraine higher education institutions]. Naukovyy visnyk melitopol's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohika, 2 (13). Melitopol'. – S. 333 – 339. Available at: DOI: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i13.953> (ukr).
8. Chesnokova A.V. (2013). Innovatsionnye metody v pedagogike kak instrument povysheniya kvalifikatsii sovremennykh kadrov v sfere servisa. [Innovative methods in teaching as a tool for training personnel in the field of modern service] Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya. Available at: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8224> (rus).
9. Shants Ye.A. (2012). Profesiynaya pidgotovka studentiv VNZ yak tsilisna pedagogichna sistema [Professional training of university students as a holistic educational system] SPb.: Renome, 3, 383 – 386. (rus).
10. Ekonomiko-matematicheskii slovar: Slovar sovremennoy ekonomicheskoy nauki. (2003). [Economics and Mathematics Dictionary: Dictionary of modern economic science]. Delo. Available at : http://economic_mathematics.academic.ru/3065/ (rus).
11. Yan Komenskiy. (1875). Velikaya didaktika. [Great didactics] Tipografiya A. M. Kotomina. Available at : <https://ru.wikisource.org/wiki> (rus).